

การประเมินการรับรู้ของประชาชนต่อผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อสนับสนุนการจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาหาดเจ้าสำราญ จังหวัดเพชรบุรี

บุญยาพร สุจริต และ ปรียาภรณ์ หมื่นราช*

ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

* Corresponding author: muenratch.p@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการรับรู้ของประชาชนต่อปัญหาและผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้งความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อสนับสนุนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้คนในชุมชน จำนวน 190 ราย และนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ถึงปัญหาการกัดเซาะในพื้นที่หาดเจ้าสำราญในระดับมาก ในขณะที่ การรับรู้ถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก และผลกระทบด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ในส่วนของทางเลือกการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบว่า บริเวณพื้นที่ชายฝั่งฯ มีวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาการกัดเซาะ โดยรู้จักกำแพงป้องกันคลื่นมากที่สุด และเห็นว่าปัญหาดังกล่าวควรดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน อย่างไรก็ตาม ระดับความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผลการวิจัยนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง อีกทั้ง ทางเลือกการจัดการที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ชายฝั่งเพื่อนำไปสู่การสนับสนุนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การประเมินการรับรู้ของประชาชน / ผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่ง / การจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน / หาดเจ้าสำราญ / จังหวัดเพชรบุรี

Assessment of Public Perception of the Impact of Coastal Erosion to Support Sustainable Marine and Coastal Management: A Case of Chao Samran Beach, Phetchaburi Province

Boonyabhorn Sutjarit และ Preeyaporn Muenratch*

Department of Geography, Faculty of Arts, Silpakorn University, Phra Pathom Chedi, Muang Nakhon Prathom, Nakhon Pathom

* Corresponding author: muenratch.p@gmail.com

Abstract

This research aimed to assess the public perception of the problems and impacts of coastal erosion and the community's need to participate in solving coastal erosion problems to support sustainable management of marine and coastal resources. Questionnaires were distributed to 190 people in the community and analyzed by using descriptive statistics. The results show that the sample highly perceived the erosion problem in the Chao Samran Beach area, while the perception of economic impacts was high, and the social impacts were moderate. However, the sample highly perceived the environmental impacts. In terms of sustainable marine and coastal resource management options, the majority of the sample knew that there were ways to prevent and solve erosion problems in coastal areas, mostly known of wave protection walls. They also agreed that this problem should be solved urgently. However, the level of community participation in solving the erosion problem is at a moderate level. Therefore, the results reflect that relevant authorities should increase support for activities that motivate people to participate in solving the coastal erosion problem, as well as appropriate management options for the coastal context to support sustainable marine and coastal resource management.

Keywords: Public perception Assessment / Impacts of coastal erosion / Sustainable marine and coastal resource management / Chao Samran Beach / Phetchaburi Province

1. บทนำ

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีบทบาทสำคัญต่อระบบนิเวศและมนุษย์อย่างมาก [1] โดยสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศที่ติดกับบริเวณชายฝั่ง เนื่องจาก มีการพัฒนามาเป็นอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง การทำประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เกษตรกรรม การทำเหมืองแร่ ทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมากขึ้น ชายฝั่งทะเลจึงมีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม [2] ปัจจุบัน การใช้ประโยชน์ของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในประเทศไทยนั้นมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น เช่น การท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเล การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อุตสาหกรรมตามพื้นที่แนวชายฝั่ง การเกิดแหล่งชุมชนและเมืองในพื้นที่ชายฝั่งทะเล การคมนาคมและขนส่ง ท่าเรือ และการประมง เป็นต้น การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดังกล่าวส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและชายฝั่ง ได้แก่ การทำลายพื้นที่ป่าชายเลน หาดทราย และแนวปะการัง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นแนวป้องกันตามธรรมชาติระหว่างระบบนิเวศบนบกและทะเล สถานการณ์ดังกล่าวจึงก่อให้เกิดปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งตามมา [3]

พื้นที่ชายฝั่งที่ประสบปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งระยะทางประมาณ 704.44 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 22.4 ของพื้นที่ชายฝั่งทั้งหมด [4] ทั้งนี้ เพชรบุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีการกัดเซาะชายฝั่ง ชายฝั่งทะเลมีความยาว 89.71 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 13 ตำบล 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านแหลม อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอท่ายาง และอำเภอชะอำ พบการกัดเซาะเป็นระยะทางรวม 5.6 กิโลเมตร แบ่งเป็นพื้นที่กัดเซาะรุนแรง 3.81 กิโลเมตร พื้นที่กัดเซาะปานกลาง 0.58 กิโลเมตร และพื้นที่กัดเซาะน้อย 1.21 กิโลเมตร [5] โดยที่หาดเจ้าสำราญจัดอยู่ในพื้นที่วิกฤตและอยู่ในพื้นที่เร่งด่วนจากการกัดเซาะชายฝั่ง [6] ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่ หาดทราย ป่าชายเลน สัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์ ซึ่งสาเหตุของการกัดเซาะชายฝั่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาจากการกัดเซาะของคลื่นทะเล ลมพายุ ลมมรสุม กระแสน้ำ น้ำขึ้น น้ำลง ลักษณะกายภาพชายฝั่ง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ [5] อย่างไรก็ตาม กิจกรรมมนุษย์เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงของชายฝั่งจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยว การทำประมง เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ พื้นที่อยู่อาศัยของชุมชนริมทะเล การคมนาคมและท่าเรือ [7]

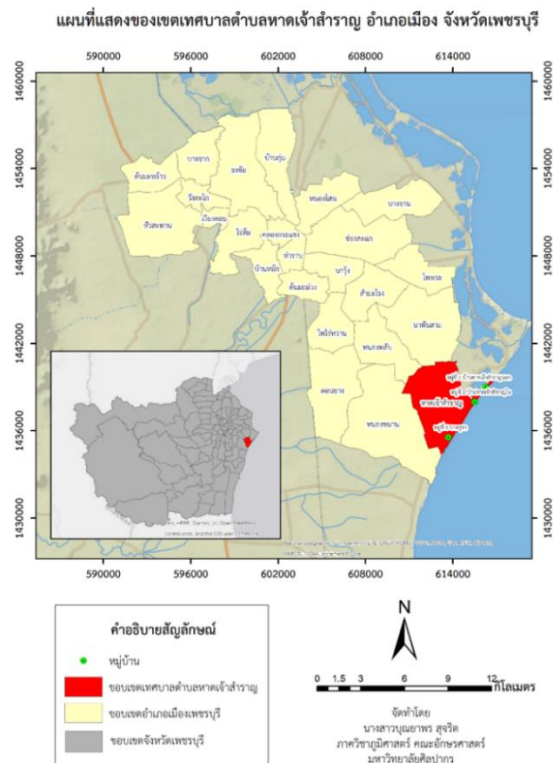
อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่มุ่งเน้นศึกษาถึงสถานการณ์ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลและผลกระทบที่เกิดขึ้น [8-9] และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล [8,10-11] อย่างไรก็ตาม ยังขาดการประเมินการรับรู้ของประชาชนจากผลกระทบต่อการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อสนับสนุนการจัดการทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีความสำคัญในการประเมินการรับรู้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งและผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมจากการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้ง ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อสนับสนุนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินการรับรู้ของประชาชนต่อปัญหาและผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่หาดเจ้าสำราญ
2. เพื่อประเมินความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อสนับสนุนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

3. ขอบเขตของการศึกษา

ชุมชนบริเวณติดชายฝั่งทะเลในพื้นที่เทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านหาดเจ้าสำราญนอก หมู่ที่ 2 บ้านหาดเจ้าสำราญใน หมู่ที่ 6 บางกุหา เป็นพื้นที่ศึกษา (รูปที่ 1 และรูปที่ 2) การวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ถึง มีนาคม พ.ศ. 2568 ขอบเขตเนื้อหาเป็นการประเมินการรับรู้ของประชาชนต่อปัญหาและผลกระทบของการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้ง ความต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่หาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

รูปที่ 1 แผนที่แสดงขอบเขตเทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ที่มา: ผู้วิจัย

รูปที่ 2 หาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ที่มา: ผู้วิจัย

4. วิธีกรวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 จำนวนประชากรที่อาศัยในพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล รวม 2,427 คน จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านหาดเจ้าสำราญนอก หมู่ที่ 2 บ้านหาดเจ้าสำราญใน และหมู่ที่ 6 บางกุกา โดยคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ใช้ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดให้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้คือ 7% และระดับความเชื่อมั่น 93% ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 190 คน

4.1.2 ผู้วิจัยดำเนินการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยบริเวณชายฝั่งทะเล จำนวน 190 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างจะถูกเลือกแบบสุ่มตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ

Strata	ขนาดประชากร (N)	จำนวนประชากรตัวอย่าง (n)
หมู่ที่ 1 บ้านหาดเจ้าสำราญนอก		
ชาย	198	16
หญิง	221	17
หมู่ที่ 2 บ้านหาดเจ้าสำราญใน		
ชาย	694	54
หญิง	702	55
หมู่ที่ 6 บางกุกา		
ชาย	286	22
หญิง	326	26
รวม	2,427	190

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2.1 แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 การรับรู้ปัญหาการกัดเซาะในพื้นที่ชายฝั่งและผลกระทบที่เกิดขึ้น เป็นการวัดข้อมูลประเภท Likert Scale โดยแบ่งระดับการรับรู้และระดับของผลกระทบออกเป็น 5 ระดับ คือ คิดเห็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ทางเลือกการจัดการชายฝั่งอย่างยั่งยืน เป็นการวัดข้อมูลแบบ Multiple Choice

ตอนที่ 4 ความต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง เป็นการวัดข้อมูลประเภท Likert Scale

4.2.2 การสร้างเครื่องมือการวิจัย

1) ศึกษาข้อมูลจากบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และการมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย และการสร้างเครื่องมือการวิจัย ให้ครอบคลุมตามความมุ่งหมายของการวิจัย

2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม จากบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของคำถามตามความมุ่งหมายของการวิจัย

3) นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นคำถามประเภทปลายปิด (Closed-ended Form)

4) นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อช่วยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.2.3 การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล เพื่อให้แบบสอบถามงานวิจัยนี้มีประสิทธิภาพและลดข้อผิดพลาด

1) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Test)

โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามแจกให้กับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่อาศัยในชุมชนใกล้เคียงบริเวณชายฝั่งหาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 30 คน เพื่อตอบแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลที่ได้นี้เข้าโปรแกรมทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient: α) ซึ่งค่าแอลฟาครอนบาคของแบบสอบถามการศึกษานี้ อยู่ที่ 0.87 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูง

4.3 วิธีการรวบรวมข้อมูล

4.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้ว จึงทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

4.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องทางอินเทอร์เน็ต

4.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามของตัวแปรมาวิเคราะห์ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อประเมินการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชากรจากการกักเชื้อชายฝั่ง โดยกำหนดมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) ให้มีค่าคะแนนทั้งหมด 5 ระดับ คือ คิดเห็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แล้วนำมาวิเคราะห์เชิงสถิติด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ยการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการกักเชื้อชายฝั่ง แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1 ผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.60 เป็นเพศหญิง และ ร้อยละ 47.40 เป็นเพศชาย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 73.20 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 38 ประกอบธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 33 เป็นชาวประมง ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยประมาณ 43.47 ปี มีรายได้เฉลี่ย 12,911.63 บาทต่อเดือน และมีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 38.21 ปี (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1) เพศ		
- ชาย	90	47.40
- หญิง	100	52.60
2) ระดับการศึกษาสูงสุด		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	139	73.20
- อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	14	7.40
- ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	33	17.40
- สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.10
3) อาชีพ		
- ไม่ได้ประกอบอาชีพ	13	6.80
- เกษตรกรรม	6	3.20
- ชาวประมง	33	17.40
- ธุรกิจส่วนตัว	38	20
- ลูกจ้างบริษัท/ ห้างร้าน/ โรงแรม/ รีสอร์ท	14	7.40
- รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	9	4.70
- นักเรียน/ นักศึกษา	11	5.80
- รับจ้างทั่วไป	66	34.70
ข้อมูลทั่วไป	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4) อายุ (ปี)	43.70	14.39
5) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน (ปี)	38.21	16.55
6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาทต่อเดือน)	12,911.63	8,546.69

5.1.2 การรับรู้ปัญหา การป้องกัน และการแก้ไขการกัดเซาะในพื้นที่ชายฝั่งและผลกระทบที่เกิดขึ้น

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ถึงปัญหา การป้องกัน และการแก้ไขการกัดเซาะชายฝั่งการกัดเซาะในพื้นที่หาดเจ้าสำราญ อยู่ในระดับมาก (3.71 ± 1.05) การรับรู้ผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก (3.41 ± 1.07) การรับรู้ผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง (3.06 ± 1.14) และการรับรู้ผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก (3.61 ± 1.19) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่หาดเจ้าสำราญ

การรับรู้ปัญหา การป้องกัน และการแก้ไขการกัดเซาะชายฝั่ง	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1) หาดเจ้าสำราญมีปัญหการกัดเซาะ	3.86	1.047	มาก
2) หาดเจ้าสำราญ มีการป้องกันและแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่ง	3.77	.968	มาก
3) โครงการการป้องกันกัดเซาะชายฝั่งหาดเจ้าสำราญ	3.50	1.130	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมการรับรู้ปัญหา การป้องกัน และการแก้ไขการกัดเซาะชายฝั่ง	3.71	1.05	มาก
การรับรู้ผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่ง			
การรับรู้ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ			
1) การกัดเซาะชายฝั่งส่งผลต่อการสูญเสียที่ดินทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพหรืออยู่อาศัยได้	3.48	1.063	มาก
2) การกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อการลงทุนในการพัฒนาทางภาคอุตสาหกรรม การค้าและการท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่ง	3.44	1.051	มาก
3) การกัดเซาะชายฝั่งส่งผลทำให้ประชาชนไม่มีรายได้หรือรายได้ลดลง	3.32	1.102	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.41	1.07	มาก
การรับรู้ผลกระทบด้านสังคม			
1) การกัดเซาะชายฝั่งส่งผลให้ชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานบริเวณชายฝั่งไม่สามารถอาศัยในพื้นที่เดิมต่อไปได้ ต้องอพยพไปยังพื้นที่อื่น	3.33	1.088	ปานกลาง
2) การกัดเซาะชายฝั่งทำให้วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนหายไป	3.12	1.149	ปานกลาง
3) การกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคนในชุมชน	2.74	1.175	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.06	1.14	ปานกลาง
การรับรู้ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม			
1) การกัดเซาะชายฝั่งทำให้ระบบนิเวศชายฝั่งถูกทำลาย เช่น ป่าชายเลน ป่าชายหาด แหล่งหญ้าทะเล เป็นต้น	3.78	1.095	มาก
2) การกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สิ่งมีชีวิตในทะเลลดลง ห่วงโซ่อาหารถูกทำลาย เป็นต้น	3.53	1.216	มาก
3) การกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่อนุบาลสัตว์น้ำ	3.52	1.280	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมรายด้าน	3.61	1.19	มาก
ค่าเฉลี่ยรวมการรับรู้ผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งทั้ง 3 ด้าน	3.36	1.14	ปานกลาง

5.1.3 ทางเลือกการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ทราบว่าบริเวณพื้นที่ชายฝั่งในเทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ มีวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเล ร้อยละ 85.3 และปัญหามลพิษทางทะเลที่หาดเจ้าสำราญควรดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ร้อยละ 83.2 อีกทั้งประชาชนรู้ถึงวิธีการป้องกันชายฝั่ง คือ กำแพงป้องกันคลื่น/เขื่อนหินทิ้ง มากที่สุดร้อยละ 67.4 รองลงมา คือ เขื่อนกันคลื่น ร้อยละ 46.3 และประชาชนส่วนใหญ่เลือกวิธีการแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเลในพื้นที่หาดเจ้าสำราญมากที่สุด คือ กำแพงกันคลื่น/เขื่อนหินทิ้ง ร้อยละ 62.6 รองลงมา คือ เขื่อนกันคลื่น ร้อยละ 54.2 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ทางเลือกการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

ทางเลือกการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน	จำนวน	ร้อยละ
1) บริเวณพื้นที่ชายฝั่งในเทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญมีวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเล		
- ทราบ	162	85.30
- ไม่ทราบ	28	14.70
2) ปัญหามลพิษทางทะเลบริเวณเทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ ควรดำเนินการต่อไปอย่างไร		
- ควรดำเนินการแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วน	158	83.20
- ควรมีการป้องกันแก้ไข แต่ไม่เร่งด่วน	17	8.90
- ไม่ควรดำเนินการแก้ไข	2	1.10
- ไม่ทราบ / ไม่แสดงความคิดเห็น	13	6.80
3) วิธีการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งมีวิธีใดบ้าง		
- กำแพงป้องกันคลื่น/ เขื่อนหินทิ้ง	128	67.40
- เขื่อนกันคลื่น	88	46.30
- การเสริมสร้างชายหาด	50	26.30
- เขื่อนกันทรายและคลื่น	43	22.60
- คันดักทราย	23	12.10
- ไม้กระถกทราย	3	1.60
- การปลูกพืช	5	2.60
- ปักแนวไม้ไผ่กันคลื่น	7	3.70
4) บริเวณชายฝั่งหาดเจ้าสำราญ ควรได้รับการแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเลด้วยวิธีใด		
- กำแพงป้องกันคลื่น/ เขื่อนหินทิ้ง	119	62.60
- เขื่อนกันคลื่น	103	54.20
- การเสริมสร้างชายหาด	90	47.40
- เขื่อนกันทรายและคลื่น	71	37.40
- คันดักทราย	25	13.20
- ไม้กระถกทราย	5	2.60
- การปลูกพืช	6	3.20
- ปักแนวไม้ไผ่กันคลื่น	6	3.20

5.1.4 ความต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งให้ผู้อื่นได้ทราบอยู่ในระดับปานกลาง (3.19 ± 1.027) รองลงมา คือ ต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และต้องการมีส่วนร่วมในการชักจูงให้ผู้อื่นหันมาสนใจปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง (3.17 ± 1.025) โดยรวมแล้วความต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งอยู่ในระดับปานกลาง (3.14 ± 0.920) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ความต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

ความต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1) ความต้องการมีส่วนร่วมในการคิดหาทางแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง	3.06	0.96	ปานกลาง
2) ความต้องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบาย กฎระเบียบ หรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง	3.11	1.03	ปานกลาง
3) ความต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง	3.17	1.03	ปานกลาง
4) ความต้องการมีส่วนร่วมในการชักจูงให้ผู้อื่นหันมาสนใจปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง	3.17	1.03	ปานกลาง
5) ความต้องการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งให้ผู้อื่นได้รับทราบ	3.19	1.03	ปานกลาง
รวม	3.14	0.92	ปานกลาง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

1) การประเมินการรับรู้ของประชาชนต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ เทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ปัญหา การป้องกัน และการแก้ไขการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่หาดเจ้าสำราญอยู่ในระดับมาก และคิดเห็นว่าผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งในด้านเศรษฐกิจส่งผลต่อการสูญเสียที่ดินทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพหรืออยู่อาศัยได้ ด้านสังคมคิดเห็นว่าการกัดเซาะชายฝั่งส่งผลให้ชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานบริเวณชายฝั่งไม่สามารถอาศัยในพื้นที่เดิมต่อไปได้ ต้องอพยพไปยังพื้นที่อื่นและด้านสิ่งแวดล้อม การกัดเซาะชายฝั่งทำให้ระบบนิเวศชายฝั่งถูกทำลาย เช่น ป่าชายเลน ป่าชายหาด แหล่งหญ้าทะเล เป็นต้น ที่ผ่านมา คนในชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานบริเวณชายฝั่งทะเล ในพื้นที่ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา [9] เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร และพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร [10] ให้ความเห็นคล้ายคลึงกันว่า การกัดเซาะชายฝั่งส่งผลต่อระบบนิเวศชายฝั่ง ความหลากหลายของทรัพยากรและภาคธุรกิจ แหล่งท่องเที่ยว เกิดการอพยพย้ายถิ่น สูญเสียพื้นที่ดินและวิถีชีวิตดั้งเดิมทำให้รายได้ลดลงเพราะไม่สามารถประกอบอาชีพจับสัตว์น้ำตามธรรมชาติ อีกทั้งต้องสูญเสียค่าซ่อมแซมที่อยู่อาศัย [9-10]

2) การประเมินความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อสนับสนุนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งให้ผู้อื่นได้ทราบ ติดตามการแก้ไขปัญหาและชักจูงให้ผู้อื่นหันมาสนใจปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยบริเวณชุมชนติดชายฝั่งทะเล ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง อยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนเห็นว่าได้ประโยชน์และมีอำนาจในการเข้ามากำหนดประโยชน์ที่จะได้รับจากการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล มีการกำหนดช่องทางการ

เข้าร่วมที่ชัดเจน [11] ในขณะที่ประชาชนในเทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญยังขาดแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

6. สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ที่อาศัยอยู่ในบริเวณติดชายฝั่งทะเล มีการรับรู้ถึงปัญหา การป้องกัน การแก้ไขและผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งในระดับมาก ในขณะที่ความต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อสนับสนุนการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืนยังอยู่ในระดับปานกลาง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนความรู้ และส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหามากขึ้น ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการและสิ่งที่จะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ หรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการเผยแพร่ข่าวสารแนวทางการแก้ไขปัญหา ติดตามและชักจูงให้ผู้อื่นเข้ามาสนใจปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง กำหนดช่องทางการเข้าร่วมและระยะเวลาให้ชัดเจน เพื่อดึงดูดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่มากขึ้น นำไปสู่การร่วมกันจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- [1] ศิริชัย กุมารจันทร์. (2566). หลักการมีส่วนร่วมและการจัดทำบริการสาธารณะด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารวิชาการนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 11(2), 33-48.
- [2] วิศาล ศรีมหาโว. (2564). การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทะเล (อสทล.) บ้านท่าพิกุล อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์*, 4(3), 81-95.
- [3] นรากร นันทไตรภพ. (2563, กันยายน). ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. รายการร้อยเรื่องเมืองไทย. สถาบันวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาและสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพฯ, ประเทศไทย.
- [4] วุฒิพงศ์ กิตติธเนศวร. (2563). แนวทางการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลประเทศไทย. *วารสารรัฐภูมิรักษ์*, 4(3), 68-78
- [5] กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (13 พฤศจิกายน 2561). สถานการณ์การกัดเซาะชายฝั่ง จ.เพชรบุรี. คลังความรู้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. จาก https://km.dmcr.go.th/c_1/s_395/d_19059
- [6] สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (2564). การพัฒนาชุมชนเครือข่ายในการจัดการการกัดเซาะชายฝั่งในจังหวัดเพชรบุรี. จาก <https://warning.acfs.go.th/th/articles-and-research/view/?page=93>
- [7] วิภาดา ผาพันธุ์, ดึงหยั กระแสร์ชล, เบญญาภา จ่างแสง, กมลอร มุลเมฆ และ เฉลิมรัช นนทะภา. (2566). การวิเคราะห์ค่าสุดขีดของคลื่นทะเลบริเวณรอบชายฝั่งอ่าวไทยในจังหวัดตราด เพชรบุรี และสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*, 9(1), 8-27.
- [8] ชเนตติ มลิณทางกูร. (2013). การสร้างเสริมศักยภาพชุมชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] วารุณี หาญวันนา. (2558). ผลกระทบด้านสังคมและแนวทางการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล: กรณีศึกษา ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [10] จันทิรา รัตนรัตน์, พิชรินทร์ แซ่ตั้ง. (2560). ความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย. หลักสูตรเทคโนโลยีการจัดการทรัพยากรและชายฝั่ง สำนักงานวิชาวิศวกรรมศาสตร์และทรัพยากร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- [11] สมใจ จัวนาน, กิ่งกนก ขวลิตธารง. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล บริเวณชุมชนชายฝั่งทะเล ตำบลสองคลอง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.